Quickscan flora en fauna

Herinrichting woonwijk ‘t Kalf te Zaandam

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Quickscan flora en fauna

Herinrichting woonwijk 't Kalf te Zaandam

Concept

Versie 1

Opdrachtgever
Gemeente Zaanstad
Dhr. P. de Neef
Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam

Opdrachtnemer
Eelerwoude
Achterstraat 11
4101BB Culemborg
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: P7515
Datum: 9-2-2016
Projectleider: Mw. R. Heins
Opgesteld: Dhr. D. Liefhebber
Gecontroleerd: Dhr. V. de Lenne en Mw. R. Heins

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1 INLEIDING 6

1.1 Aanleiding 6
1.2 Leeswijzer 6

2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING 8

2.1 Huidige situatie 8
2.2 Voorgestane ontwikkeling 8

3 NATUURWETGEVING 9

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten 9
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998 11
3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur 12
3.4 Rode lijst 13
3.5 Nieuwe Wet Natuurbescherming 13

4 METHODE 14

4.1 Bureauonderzoek 14
4.2 Terreinbezoek 14

5 BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN 15

5.1 Planten en (korst)mossen 15
5.2 Zoogdieren 17
5.3 Vogels 21
5.4 Amfibieën 25
5.5 Reptielen 26
5.6 Vissen en ongewervelde 27

6 CONCLUSIE EN VERVOLG 28

6.1 Licht beschermde soorten 28
6.2 Mogelijk beschermde flora langs de Dr. H. G. Scholtenstraat 28
6.3 4 bomen mogelijk geschikt voor vleermuizen 29
6.4 Rekening houden met broedvogels 29
6.5 Compensatieplan voor huismus nodig 30
6.6 Rugstreeppadden vormen risico 30
6.7 Zorgplicht 30
6.8 Geldigheid onderzoek 31

LITERATUURLIJST 33

BIJLAGE I PLANTEKENINGEN 34

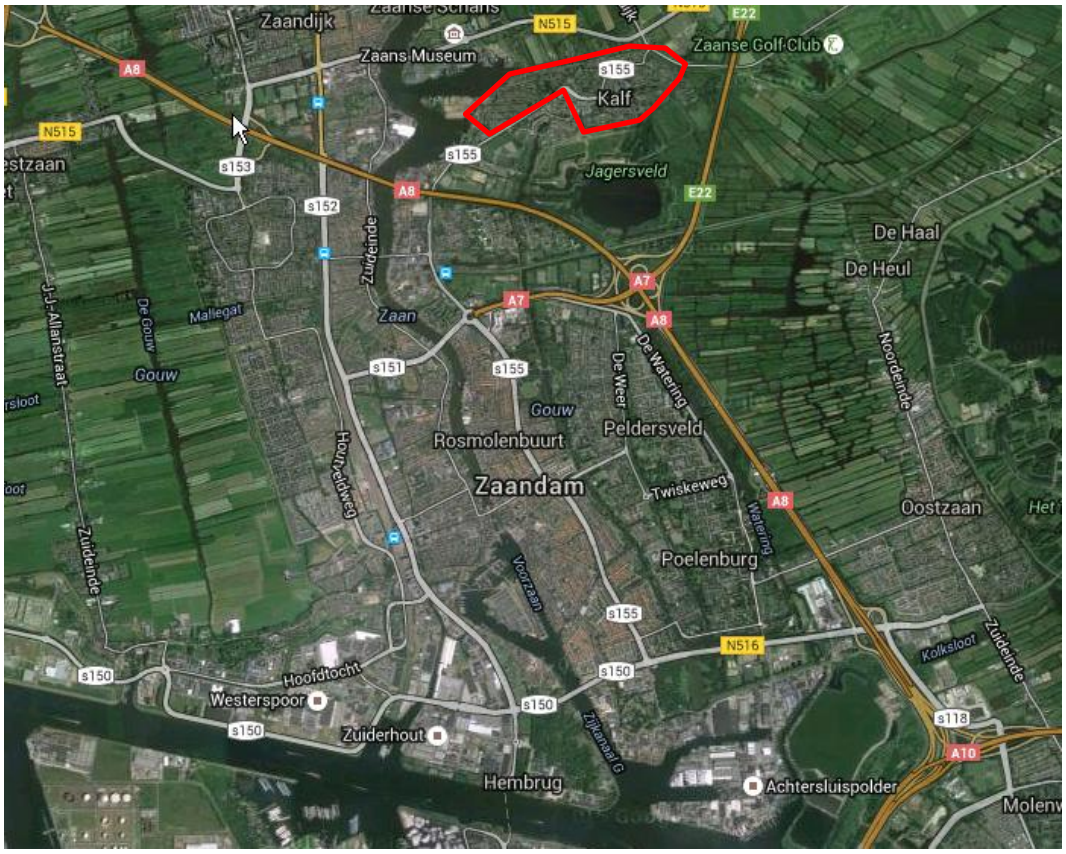

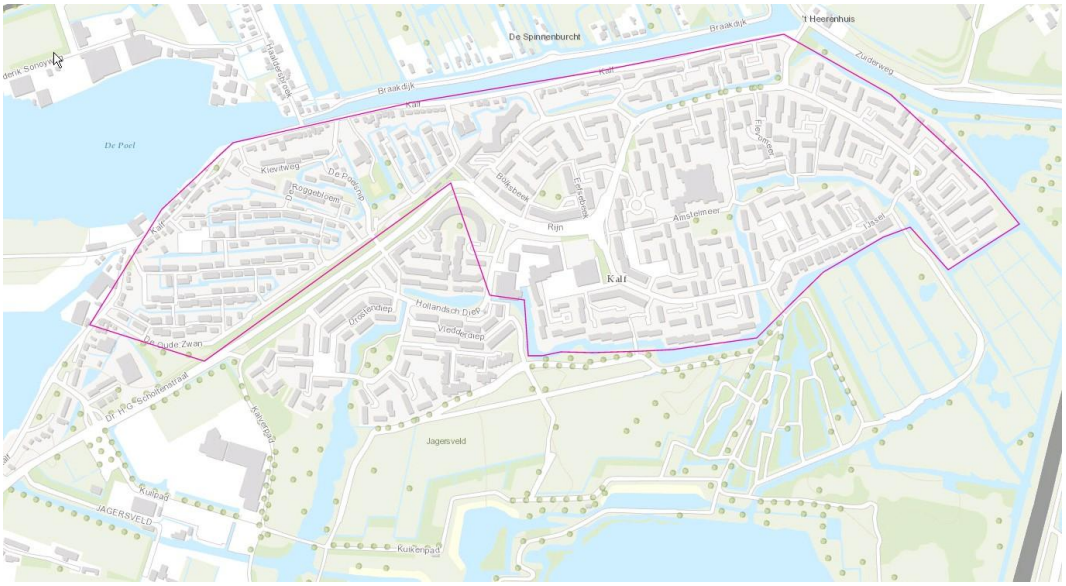

Figuur 1. Ligging plangebied rood omlijnd (bron: www.esri.com)

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Gemeente Zaanstad is voornemens om in woonwijk ‘het Kalf’ de riolering te vernieuwen en herinrichting uit te voeren. Hierbij worden bomen gekapt, groenstroken heringericht, verharding verwijderd en straatmeubilair verplaatst. In verband met deze werkzaamheden is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan flora en fauna. De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en het natuurbeleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de huidige situatie en de voorgestane ontwikkeling. Op basis van deze informatie is voorliggende toets uitgevoerd. Hoofdstuk 3 geeft een beknopte beschrijving van de natuurwetgeving en –beleid. De gehanteerde methodiek is beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden, wat de effecten van de ontwikkeling op deze soorten zijn en of een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van hoofdstuk 2 en de conclusie in hoofdstuk 6.

Figuur 2. Foto- impressie plangebied

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in de Wijk 'Het Kalf', gemeente Zaanstad. Het gebied wordt globaal begrensd door de Braaksloot in het noorden, en recreatiegebied Jagersveld in het zuiden van de wijk. Het zuid-westelijk deel van de wijk is buiten beschouwing gebleven. Hoofdwegen door de wijk vormen de S155, de Waal en de IJssel (zie verder figuur 2). Binnen het plangebied liggen de deelgebieden Weteringbuurt, Eilandenplan, Bekenbuurt en Merenbuurt. Het plangebied is voornamelijk verhard en bestaat uit straten, parkeerplaatsen, woningen en tuinen. Verder zijn er bomen langs parkeerplaatsen en straten aanwezig en smalle groenstroken met bosschages of grasvelden. Over het algemeen betreft het dunne bomen van verschillende soorten zoals eik, kers, berk, populieren en platanen. Door de wijk heen lopen enkele bredere watergangen. De straten en stegen zijn met straatlantaarns verlicht.

2.2 Voorgestane ontwikkeling

In de tweede helft van 2016 worden de werkzaamheden aan de riolering gefaseerd uitgevoerd in de Weteringbuurt en het Eilandenplan. In 2017 zijn de wijken Bekenbuurt en Merenbuurt aan de beurt. Aansluitend aan rioleringswerk wordt het gebied opnieuw ingericht. Het gaat hierbij om openbare ruimte zoals wegen, trottoirs en straatverlichting en het openbaar groen. Bestaande straatverlichting wordt verplaatst en een vrij groot aantal bomen wordt gekapt of herplant (zie bijlage I voor een kaart met toekomstige werkzaamheden). In totaal verdwijnen ca. 200 bomen, waarbij in de ene buurt slechts ca. 20 bomen verdwijnen, en in een andere buurt bijna 90. Bebouwing en tuinen blijven bij het werk onaangetast, en ook slootoevers blijven ongemoeid.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het ‘nee, tenzij-principe’). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;.
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau’s:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

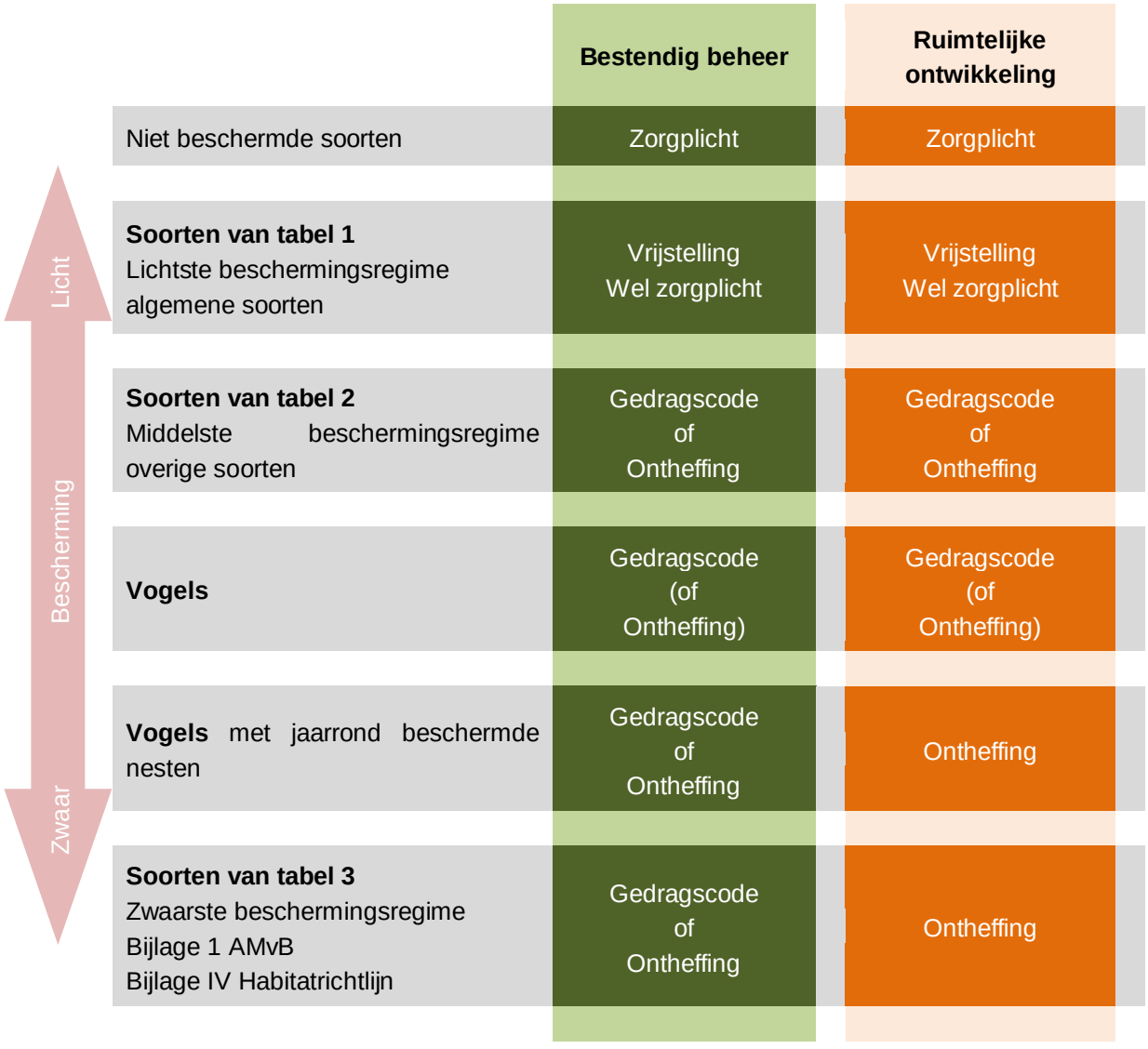

Figuur 3. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet
De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en holen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.
Figuur 3 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht
De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben verscheidene natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij zijn 2 soorten te onderscheiden:

A. Natura 2000-gebieden
B. Beschermde natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden
Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Beschermde Natuurmonumenten
Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen. De instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied zullen wel mede betrekking hebben op de waarden die beschermd werden door het Natuurmonument. In totaal blijven 63 Beschermde Natuurmonumenten bestaan.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen. Maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Gevolgen plangebied
In de directe omgeving van het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 0.2 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Wormer & Jisperveld en Kalverpolder. Op 0.8 km afstand ten oosten ligt Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het ‘nee, tenzij’-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS. Het plangebied ligt op ongeveer 50 meter van begrensd NNN/EHS-gebied (het Jagersveld ten Zuiden van het plangebied). Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Rode lijst

De Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. Een vermelding op een Rode Lijst geeft dus een indicatie over hoe het een soort vergaat, het is geen indicatie over de zeldzaamheid. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken. In totaal zijn 18 Rode Lijsten aanwezig waarop 3363 soorten zijn vermeld. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. Binnen deze rapportage wordt alleen ingegaan op soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet en worden Rode Lijst-soorten niet aangehaald.

3.5 Nieuwe Wet Natuurbescherming

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet gaan medio 2017 op in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Naast een wijziging van het bevoegd gezag van het rijk naar de diverse provincies betekent dit ook een meer rechtstreekse doorvertaling en interpretatie van de Europese richtlijnen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast worden uitgebreidere lijsten met beschermde soorten gehanteerd. Meer dan in de huidige Flora- en faunawet moet in de nieuwe natuurwet inzicht worden gegeven in het voorkomen en de verspreiding van beschermde soorten op populatieniveau, zodat de effecten van voorgenomen ontwikkelingen en activiteiten kunnen worden getoetst aan de (gunstige) staat van instandhouding (GSvI) van de betreffende soorten. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort moet de GSvI worden getoetst op lokaal, regionaal of landelijk niveau.

Op 15 december 2015 is de wet in de Eerste Kamer aangenomen. Medio 2017 zal de wet in werking treden. Om wel alvast een voorschot te nemen op de wijzigingen in de wet wordt in voorliggende toetsing ook de uitbreidingen van de beschermde soorten meegenomen en wordt de GSvI toegelicht van soorten die worden aangetast door de ontwikkeling.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast is gebruik gemaakt van enkele natuuronderzoeken uit de omgeving van het plangebied. Zie literatuurlijst voor totale lijst van de geraadpleegde bronnen.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van 2 veldbezoeken is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door Dhr. D. Liefhebber en Mw. I. Dekker, ecologisch adviseurs bij Eelerwoude. Dit was op 8 en 12 januari bij ca. 7ºC, bewolkt en windkracht 3 – 5. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

5

BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten en (korst)mossen

Voorkomen en functie

Soort	Tabel FF wet
Gewone dotterbloem	1
Zwanenbloem	1
Brede orchis	2
Moeraswespenorchis	2
Rietorchis	2
Vleeskleurige orchis	2
Welriekende nachtorchis	2
Steenbreekvaren	2
Koningsvaren	1
Tongvaren	2
Ronde zonnedauw	2
Grote kaardebol	1
Gewone vogelmelk	1
Ruig klokje	2

Tabel 1. Beschermde plantensoorten uit de omgeving van het plangebied bekend uit de literatuur.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de periode van het jaar (winter) lag dit ook niet in de verwachting. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied op de werklocaties beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de bovengenoemde soorten komen voor in veenmosrietland, langs waterkanten of in schraalland in de omgeving van het plangebied. De groenstroken en verharde oppervlaktes waar mogelijk gewerkt wordt voldoen niet aan deze typering. Sommige soorten groeien specifiek op muren zoals tongvaren of steenbreekvaren. In wegbermen kunnen mogelijk grote kaardebol, gewone vogelmelk, rietorchis of ruig klokje voorkomen.

In de Natuuratlas Zaanstad wordt de Doctor H.G. Scholtenstraat en de weg Kalf als enige wegen in het Kalf genoemd als met ‘soortenrijke berm met beschermde soorten’.

Onder de nieuwe Wet Natuurbescherming zijn ook diverse soorten (korst)mossen en wolfsklauwen beschermd. Geen van deze soorten worden echter in het plangebied verwacht, de soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in natuurgebieden.

Effecten en advies

In het plangebied zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen. De wegbermen langs de weg ‘Kalf’ en de Dr. H.C. Scholtenstraat worden genoemd als soortenrijk in de Natuuratlas Zaanstad. Bij de weg Kalf staan geen werkzaamheden gepland en worden dus geen effecten verwacht. Langs de Dr. H.C. Scholtenstraat wordt mogelijk gewerkt in de wegberm aan de noordzijde. Hier zouden conflicten met beschermde plantensoorten kunnen optreden.

Het is noodzakelijk om de berm langs de Dr. H.C. Scholtenstraat te controleren op het concreet voorkomen van beschermde flora. Indien beschermde flora voorkomt, zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om de planten te behouden of te verplaatsen. Tevens is in dat geval een ontheffing nodig of moet gewerkt worden conform een goedgekeurde gedragscode.

Conclusie: Nader onderzoek is noodzakelijk indien gewerkt wordt in de wegberm van de Dr. H.G. Scholtenstraat.

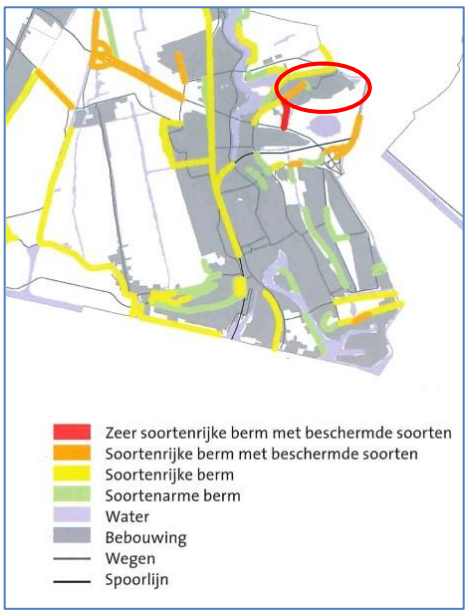

Figuur 4 Wegbermen en hun soortenrijkdom vaatplanten in Zaanstad. De Doctor H.G. Scholtenstraat en de weg Kalf in het Kalf springen er uit als soortenrijk (bron: Natuuratlas Zaanstad).

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Volgens de Natuuratlas Zaanstad komen in en rond het plangebied de volgende vleermuissoorten voor: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en mogelijk ook gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

Soort	Tabel FF wet
Laatvlieger	3
Ruige dwergvleermuis	3
Gewone dwergvleermuis	3
Gewone grootoorvleermuis	3
Meervleermuis	3
Rosse vleermuis	3
Watervleermuis	3

Tabel 2. Beschermde vleermuissoorten uit de omgeving van het plangebied bekend uit de literatuur.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige en te verwijderen bomen geïnspecteerd, aanwezige holten en spleten zijn vrijwel nergens aangetroffen. Het betroffen dan ook voornamelijk jongere bomen met een gemiddelde diameter op borsthoogte van 15-40 cm. Op 1 locatie aan de Kievitweg staan vier dikke populieren op de nominatie om gekapt te worden (zie Figuur 5). Dit zijn de enige bomen die op de kaplijst staan met specifieke potentie voor verblijfplaatsen van vleermuizen en/ of holenbroeders (vogels).

In de omgeving is diverse bebouwing en zijn diverse oudere bomen aanwezig welke geschikt kunnen zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Deze vallen echter niet binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. In het plangebied zijn huizen aanwezig die vanwege hun ouderdom en/of andere specifieke eigenschappen (boeiboorden, spouwmuren pannendaken etc.) geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes
Het plangebied is voor de diverse vleermuizen geschikt als foerageergebied en vliegroute door de aanwezigheid van bomenlanen, bosschages, waterelementen en andere groenstructuren. Tevens is in de nabije omgeving het natuur- en recreatiegebied de Jagersveld gelegen welke zeer geschikt is als leefgebied voor diverse vleermuissoorten. Vliegroutes van vleermuizen bevinden zich hoofdzakelijk langs lijnvormige elementen zoals lanen, houtsingels, sloten, rivieren, etc. Deze bevinden zich voornamelijk langs de watergangen langs de rand van het plangebied, en de sloten tussen de huizen (voornamelijk in de wijk Eilandenplan). Naar verwachting wordt het plangebied na het uitvliegen van de vleermuizen voor korte tijd in gebruik genomen als foerageergebied. Waarna vervolgens de aanwezige vleermuizen hun route vervolgen via de belangrijkste vliegroutes en het gebied verlaten om te foerageren in het nabijgelegen natuur- en recreatiegebied het Jagersveld.

Effecten en ontheffing
Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Verblijfplaatsen
Tijdens het veldbezoek zijn vrijwel nergens zichtbare holten en spleten waargenomen in de te kappen bomen, maar dit was door de smalle afmeting en de jonge leeftijd van de meeste bomen (circa 10-40 cm) ook niet te verwachten. Verblijfplaatsen in deze bomen kunnen dan ook redelijkerwijs uitgesloten worden. Uitzondering hierop vormt een viertal dikke populieren aan de Kievitweg. De bomen zijn groter en bevatten diverse holtes. Met de kap van de populieren kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen niet bij voorbaat worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de functie van deze bomen als mogelijke verblijfplaats is noodzakelijk.

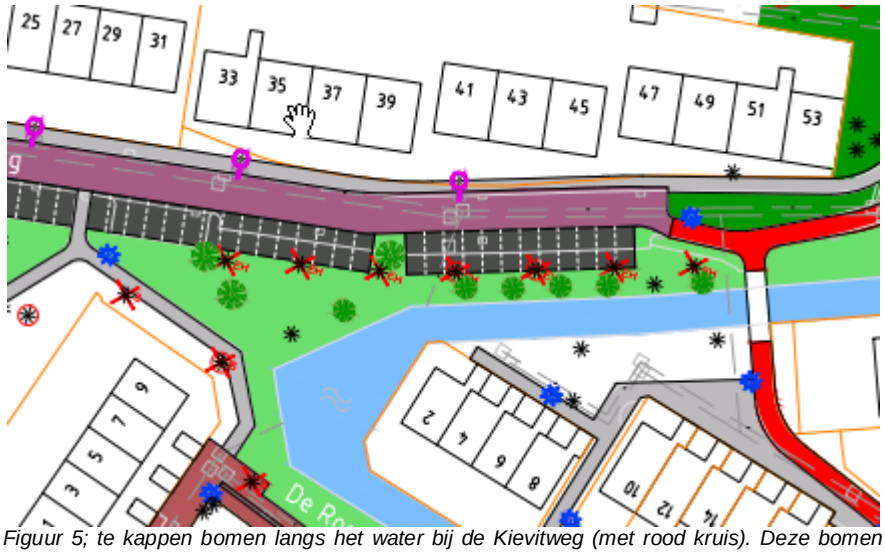

Figuur 5; te kappen bomen langs het water bij de Kievitweg (met rood kruis). Deze bomen behoeven nadere inspectie op gebruik als verblijfplaats door vogels of vleermuizen (bron kaart: Gemeente Zaanstad).

Figuur 6 Kievitweg met dikke bomen met potentie als verblijfplaats voor vogels of vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes
Het plangebied heeft mogelijk een functie als foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast zijn er ook diverse vliegroutes langs de diverse groenelementen in het plangebied te verwachten. Door de verwijdering van een aantal bomen en het verplaatsen van de straatverlichting verdwijnen mogelijk foerageergebieden en vliegroutes. In de nabije omgeving zijn voldoende alternatieve gebieden aanwezig welke als foerageergebied en vliegroutes in gebruik genomen kunnen worden (oa. langs de aanwezige bebouwing). Ook blijft er voldoende bomen en groen over in tuinen en perken.

Naar verwachting maakt het plangebied geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van vleermuizen. Als gevolg van de ontwikkelingen verdwijnt er een klein aantal bomen. In de nieuwe situatie worden hier echter weer nieuwe bomen voor terug geplaatst. De verlichting in het plangebied wordt mogelijk verplaats. Negatieve effecten worden hierbij niet verwacht omdat deze in de huidige situatie ook al aanwezig zijn.

Conclusie: de ontwikkeling zal geen invloed hebben op de geschiktheid van het plangebied voor vleermuizen. Nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen is noodzakelijk voor de 4 populieren langs de Kievitweg.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn vrijwel geen sporen aangetroffen van beschermde grondgebonden zoogdieren van de Flora- en faunawet (enkel van de mol). Uit verspreidinggegevens is bekend dat algemene soorten, zoals: bunzing, egel, mol, konijn, haas en algemene (spits)muizensoorten, binnen het plangebied mogelijk voor kunnen komen. Deze soorten zijn redelijk tot zeer algemeen en vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Grotere soorten zoals vos, wezel en woelrat worden niet in het plangebied verwacht.

Soort	Tabel FF wet
Bosmuis	1
Dwergmuis	1
Bunzing	1
Egel	1
Haas	1
Hermelijn	1
Huisspitsmuis	1
Konijn	1
Mol	1
Veldmuis	1
Vos	1
Wezel	1
Woelrat	1
Waterspitsmuis	3
Noordse woelmuis	3

Tabel 3. Beschermde zoogdieren uit de omgeving van het plangebied bekend uit de literatuur.

Verschillende strikt beschermde soorten zoals noordse woelmuis en waterspitsmuis kunnen in de omgeving van het plangebied voorkomen (in nabijgelegen Natura- 2000 gebieden). Deze soorten worden echter niet in het plangebied verwacht vanwege het ongeschikte aanwezige biotoop (verharding, afwezigheid van veenmosrietland en vochtig schraalland). Ook andere soorten worden niet verwacht vanwege dit ongeschikte aanwezige biotoop en door het bekende verspreidingsgebied.

Effecten en ontheffing
De voorgenomen werkzaamheden kunnen naar verwachting leiden tot een tijdelijk effect op het leefgebied van een aantal genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het gaat hierbij voornamelijk om egel, mol, bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk. Zwaarder en strikt beschermde soorten zoals waterspitsmuis en noordse woelmuis zijn bekend uit omliggende natte graslanden en rietlanden, maar worden niet in het plangebied verwacht. Negatieve effecten zijn hier dan ook niet te verwachten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Flora- en faunawet. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Overige broedvogels

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie
Broedvogels
De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruik maken van het plangebied; ekster, houtduif, koolmees, merel, pimpelmees, roodborst en winterkoning etc. Binnen het plangebied zijn verschillende nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels. In minimaal 8 van de te kappen bomen bevinden zich nesten van algemene broedvogels zoals turkse tortel en ekster. In heggen en struiken langs tuinen kunnen zich ook nog nesten bevinden van algemene broedvogels. Opvallend is de hoge vogeldichtheid in de wijk.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nestlocaties het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Uit literatuur is bekend dat meerdere vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest gebruik maken van de woonwijken in het Kalf (bron oa. Vogelwacht Zaansteek).. Het gaat voornamelijk om gebouwbewonende soorten zoals huismus en gierzwaluw (die meestal onder pannendaken broeden). Tijdens het veldbezoek zijn tientallen exemplaren van de huismus aangetroffen verspreid in de wijk in groenstroken en tuinen (zie figuur 7). Bekend is dat huismussen 's winters in een straal rondom hun broedlocatie blijven foerageren. De huismus heeft een kleiner territorium en is afhankelijk van de volgende elementen in de directe nabijheid van zijn verblijfplaats:

- Ruim voldoende nestgelegenheid, want mussen leven in groepen.
- Continu beschikbaar voedsel in de directe omgeving van dekking.
- Voldoende inheems groen als leverancier van insecten voor jongen.
- Groene hagen en gevelbegroeiing voor dekking.
- Fijn zand voor een zandbad.
- Water.

Alle voorzieningen moeten dicht bij elkaar liggen, bij voorkeur in een straal van honderd meter.

Andere vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe zijn niet waargenomen binnen de woonwijk en worden ook niet verwacht..

Kader – Functionele leefomgeving

Onderdelen van de omgeving van een vaste rust- en verblijfplaats die onlosmakelijk verbonden zijn met het functioneren van de verblijfplaats. Zonder deze onderdelen kan de vaste rust- en verblijfplaats niet blijven functioneren.

Bijvoorbeeld: een bomenlaan tussen de verblijfplaats en het jachtgebied van vleermuizen. Zonder de bomenlaan wordt het jachtgebied onbereikbaar voor de dieren in de verblijfplaats. Waardoor deze onvoldoende voedsel kunnen vinden in de nabijheid van de verblijfplaats. De verblijfplaats wordt daardoor verlaten.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een directe aantasting van broedlocaties van huismus is geen sprake omdat niet aan huizen wordt gewerkt. Wel horen tuinen en groenstroken rond de broedlocaties plaatselijk tot de functionele leefomgeving. Als tegelijkertijd in een groter gebied veel bosschages, heggen of bomen worden verwijderd kan het leefgebied van de huismus achteruit gaan (cumulatieve effecten). In dat geval is er sprake van een aantasting van de functionele leefomgeving van de huismus en is een ontheffing Flora- en faunawet aan de orde. Voornamelijk de pleintjes rond het Flevomeer, Hegermeer en Ketelmeer zijn belangrijk voor huismus; hier zijn elk jaar broedgevallen bekend (bron: Vogelwacht Zaanstreek). Met voldoende maatregelen is het naar verwachting mogelijk om de functionele leefomgeving van huismus onverminderd in stand te houden. Dit betreft:

- Gefaseerd werken

- Behouden van boschages, hagen en heggen
- Realiseren nieuwe bosschages, hagen en heggen
- Eventueel tijdelijk aanbieden van extra voedsel

Deze maatregelen moeten concreet worden vastgelegd in een compensatieplan. In het compensatieplan moet worden vastgelegd wat de functionele leefomgeving van de huismus in de wijk is en welk deel daarvan verdwijnt en terug komt.

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast. De wijken kennen een hoge vogeldichtheid waardoor gefaseerd moet worden gewerkt zodat te allen tijde voldoende groen en bomen aanwezig zijn.

Aanbevelingen

Geadviseerd wordt om in de Merenbuurt dichte bosschages met voldoende voedsel en dekking aan te leggen ten behoeven van huismus en andere vogelsoorten.

Conclusie: Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met nesten van vogels. Voor huismus is voornamelijk de Merenbuurt belangrijk als broedgebied. In deze buurt dient het grootschalig verwijderen van heggen of dichte bosschages te worden voorkomen. Voor de werkzaamheden dient een compensatieplan voor huismus te worden opgesteld. De verschillende deelwijken dienen gefaseerd aangepakt te worden omdat anders teveel groen tegelijkertijd verdwijnt (Weteringbuurt en Eilandenplan in 2016, Merenbuurt, Bekenbuurt in 2017/ 2018). Een ontheffing van de Flora- en faunawet is dan niet aan de orde.

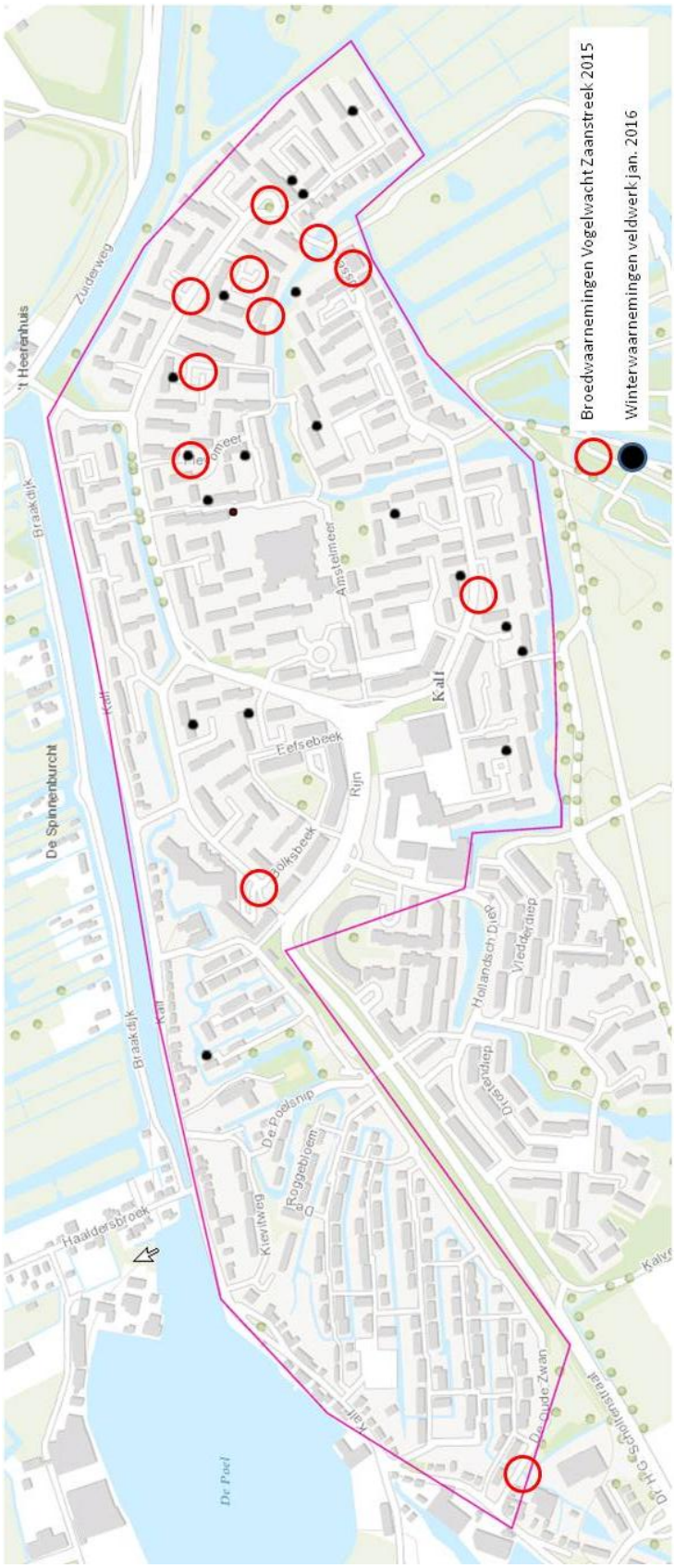

Figuur 7. In rood de broedwaarnemingen van huismus in 2015 (Vogelwacht Zaanstreek), en in zwart de waarnemingen van huismus tijdens onderhavig veldbezoek.

5.4 Amfibieën

Voorkomen en functie

Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens komt naar voren dat een aantal soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen, dit betreft de soorten: bruine kikker, meerkikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en rugstreeppad. Met uitzondering van de rugstreeppad staan deze soorten op tabel 1 van de Flora- en faunawet. De rugstreeppad valt onder tabel 3 van de Flora- en faunawet. Naar verwachting maken de algemene soorten gebruik van het plangebied. De soorten zijn met name dan terug te vinden in de groenelementen op het land en in de watergangen. Ter plaatse van de werkzaamheden worden de soorten niet verwacht vanwege de verharding en het feit dat niet direct langs waterpartijen wordt gewerkt.

De rugstreeppad komt vrij algemeen voor in Zaanstad. Het is een echte pioniersoort welke zowel in het stedelijk gebied als in het veen en kleigebied voorkomt. Met name in de wintermaanden zijn de rugstreeppadden overwinterend (soms) onder stenen of holle plantenpotten in het stedelijk gebied te vinden (Veer, 2012). De soort is dan ook niet geheel uit te sluiten en zal naar verwachting in beperkte mate ter plaatse van de werkzaamheden voorkomen. Het gaat hierbij dan om migrerende soorten, verblijfplaatsen worden ter plaatse van de werkzaamheden gezien het biotoop niet verwacht. Aangezien de soort een echte pionier is, kan deze soort snel plasjes en zanderige werkgebieden koloniseren.

Soort	Tabel FF wet	Het kalf?
Bruine kikker	1	Ja
Gewone pad	1	Ja
Bastaardkikker	1	Ja
Meerkikker	1	Ja
Kleine watersalamander	1	Ja
Rugstreeppad	3	

Tabel 4. Beschermde amfibieën uit de omgeving van het plangebied bekend uit de literatuur.

Effecten en ontheffing

Amfibieën

De werkzaamheden zullen naar verwachting geen verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet leiden. De groenstroken zijn droog en liggen veelal verder van waterpartijen af. De werkzaamheden hebben dan ook geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

Rugstreeppad

Rugstreeppadden komen mogelijk in de omgeving van het plangebied voor. Negatieve effecten zijn op de soort en hun leefgebied niet te verwachten mits er rekening wordt gehouden met de soort. Daarbij is het met name belangrijk dat voorkomen wordt dat de dieren het plangebied tijdens de werkzaamheden koloniseren. Plassen in zandige en braakliggende bodems zijn ideaal voortplantingshabitat, zandige bodems zijn daarnaast interessant als landhabitat. De dieren graven zich hier in om te overwinteren of de dag te

overbruggen (de dieren zijn met name 's nachts actief). Vooral tijdens de actieve periode (maart tot half oktober) is er risico op rugstreeppadden in het plangebied. Indien extra maatregelen worden genomen, kan kolonisatie van het gebied waarschijnlijk voorkomen worden.Hou rekening met de volgende maatregelen:

periode	Voorwaarde
Half oktober tot en met februari	Voorkeursperiode - Geen voorwaarden voor rugstreeppad
Maart tot en met mei	1e alternatieve periode • Instructie van uitvoerders door ter zake kundig ecoloog op herkennen en signaleren van rugstreeppad • geen plassen op werkterrein laten ontstaan. • Minimaal 1x per maand controle door ter zake kundig ecoloog op geschikt leefgebied
Juni tot en met half oktober	2e alternatieve periode • zake kundig ecoloog op herkennen en signaleren van rugstreeppad • geen plassen op werkterrein laten ontstaan. • Minimaal 1x per twee weken controle door ter zake kundig ecoloog op geschikt leefgebied • het werkterrein af te sluiten d.m.v een paddenscherm. Hierdoor wordt voorkomen dat de soort zich in openliggende sleuven kan ingraven. • Vooral braakliggende grond waar werkzaamheden tijdelijk stil liggen moet voorkomen worden.

De maatregelen moeten worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Indien tijdens de werkzaamheden rugstreeppad wordt aangetroffen is mogelijk een ontheffing rugstreeppad noodzakelijk.

Eventueel kan er ook gekozen worden voor het preventief aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet voor rugstreeppad. In de regel worden ontheffingen voor soorten die niet in een gebied voorkomen echter meestal afgewezen.

Voor rugstreeppad moeten maatregelen genomen worden om te voorkomen dat de soort zich vestigt in het plangebied tijdens de werkzaamheden. Hiervoor moet een ecologisch werkprotocol worden opgesteld.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Reptielen

Gegevens van de Natuuratlas Zaanstad geven aan dat ringslangen in omgeving van het plangebied voorkomen. De soort is in 2009 en 2010 aangetroffen in het Jagerveld, het betreft hier een standvastige populatie (Veer, 2012). Mogelijk komt het soort ook voor in het plangebied. Ringslangen zijn gebonden aan lijnvormige elementen zoals de watergangen in het plangebied. Mogelijk maakt de soort hierbij gebruik van de aangrenzende tuinen ter overwintering en mogelijk aanwezige composthopen ter

voortplanting. De soort wordt ter plaatse van de werkzaamheden niet verwacht omdat niet langs watergangen of in de tuinen gewerkt wordt.

Overige beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen recente verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Soort	Tabel FF wet	Het kalf?
Ringslang	3	Ja

Effecten en ontheffing

Ringslang

Naar verwachting komt de ringslang voor in de omgeving van binnen het plangebied. Het plangebied maakt echter geen onderdeel uit van het leefgebied van de soort. Het is echter niet uitgesloten dat er sporadisch een migrerend exemplaar in het plangebied voorkomt. Effecten op het leefgebied van de ringslang zijn uitgesloten. Indien bij de werkzaamheden voorkomen wordt dat migrerende exemplaren gestoord worden, zijn er geen effecten aan de orde. Dit laatste kan relatief simpel door enige alertheid van uitvoerend personeel. In een ecologisch werkprotocol kan hierop gewezen worden.

Een ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek is niet noodzakelijk voor beschermde reptielen.

5.6 Vissen en ongewervelde

Voorkomen en functie

Uit de omgeving is de beschermde kleine modderkruiper bekend. Op de werklocaties in het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enz.) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen.

Beschermde soorten ongewervelden (zoals dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde vissen of ongewervelden verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde vissen of ongewervelde niet noodzakelijk. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat in het onderzoeksgebied een potentiële habitat biedt voor een aantal beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels, vleermuizen, planten en mogelijk rugstreeppad.. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) noodzakelijk geacht.

6.1 Licht beschermde soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een tijdelijke verstoring van het leefgebied van enkele soorten van tabel 1 (vnl. zoogdieren) van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft. Voor tabel 1 soorten geldt ook dat het relatief algemene soorten betreft, daar geldt dan ook een vrijstelling voor. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

6.2 Mogelijk beschermde flora langs de Dr. H. G. Scholtenstraat

Het is noodzakelijk om de berm langs de Dr. H.C. Scholtenstraat te controleren op het concreet voorkomen van beschermde flora. Indien beschermde flora voorkomt, zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om de planten te behouden of te verplaatsen. Tevens is in dat geval een ontheffing nodig of moet gewerkt worden conform een goedgekeurde gedragscode.

Dit kan middels een aanvullend veldbezoek in de periode mei-juni.

6.3 4 bomen mogelijk geschikt voor vleermuizen

Een viertal dikke populieren aan de Kievitweg zijn geschikt voor vleermuisverblijfplaatsen. De bomen bevatten diverse holtes. Met de kap van de populieren kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen niet bij voorbaat worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de functie van deze bomen als mogelijke verblijfplaats is noodzakelijk.

Vervolgonderzoek naar vleermuizen noodzakelijk
Op basis van deze quickscan wordt nader onderzoek naar vleermuizen geadviseerd. Dit onderzoek is noodzakelijk alvorens de beplanting verwijderd kan worden.

Bij de uitvoering van vleermuisonderzoek moet gewerkt worden conform het vigerende 'Vleermuisprotocol' dat door het Ministerie van Economische Zaken is goedgekeurd en wordt gehanteerd door het Netwerk Groene Bureaus. Het vleermuisonderzoek kan slechts in een beperkte periode van het jaar worden uitgevoerd. Het onderzoek moet bestaan uit:

- 2 bezoeken tussen 15 mei - 15 juli en;
- 2 bezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober en;
- tussen de bezoeken zit in de regel 20 dagen.

Afhankelijk van wat wordt aangetroffen bij het nader onderzoek kan dit consequenties hebben voor de planning en wijze van de uitvoering van werkzaamheden. Daarnaast kunnen zogenaamde compenserende en mitigerende maatregelen nodig zijn.

Bomeninspectie
Eventueel kan er ook voor gekozen worden om voorafgaand aan het vleermuisonderzoek de boomholtes te onderzoeken met een boomcamera. Dergelijk onderzoek kan het hele jaar door en sneller worden uitgevoerd. Hierbij wordt met een boomcamera onderzocht of de holte ook naar boven is uitgerot, of er vleermuizen in de holte zitten en/of er ontlasting van vleermuizen in de holte wordt aangetroffen. Op basis van die inspectie kan geconstateerd worden of de holte geschikt is voor vleermuisbewoning. Indien de holte namelijk geen sporen van bewoning bevat en niet is uitgerot naar boven, kunnen vleermuizen redelijkerwijs worden uitgesloten. Indien de holte wel geschikt is voor vleermuizen is alsnog een vervolgonderzoek conform het vleermuisprotocol noodzakelijk.

6.4 Rekening houden met broedvogels

Op meerdere plekken in de wijken zijn nesten gevonden van algemene broedvogels in te kappen bomen. Aanbevolen wordt om de werkzaamheden aan bomen en groenstroken buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden (globaal van half maart t/m half juli). Wanneer door een ecologisch deskundige geen broedgevallen worden geconstateerd kunnen bomen ook tijdens het broedseizoen worden gekapt.

6.5 Compensatieplan voor huismus nodig

Voornamelijk in de Merenbuurt komen veel broedgevallen voor van huismus (een soort met een jaarrond beschermd nest). Naast hun broedlocaties onder pannendaken in huizen horen dichte bosschages, struiken en heggen tot het beschermde functioneel leefgebied. Voornamelijk de pleintjes rond het Flevomeer, Hegermeer en Ketelmeer zijn belangrijk voor huismus; het verwijderen van heggen of struiken op grotere schaal dient voorkomen te worden. Met voldoende maatregelen is het naar verwachting mogelijk om de functionele leefomgeving van huismus onverminderd in stand te houden. Dit betreft:

- Gefaseerd werken
- Behouden van bosschages, hagen en heggen
- Realiseren nieuwe bosschages, hagen en heggen
- Eventueel tijdelijk aanbieden van extra voedsel

Deze maatregelen moeten concreet worden vastgelegd in een compensatieplan. In het compensatieplan moet tevens worden vastgelegd wat de functionele leefomgeving van de huismus in de wijk is en welk deel daarvan verdwijnt en terug komt.

6.6 Rugstreeppadden vormen risico

Rugstreeppadden komen mogelijk in de omgeving van het plangebied voor. Het is belangrijk om te voorkomen dat de rugstreeppadden het plangebied tijdens de werkzaamheden koloniseren. Plassen in zandige en braakliggende bodems zijn ideaal voortplantingshabitat, zandige bodems zijn daarnaast interessant als landhabitat. Indien extra maatregelen worden genomen, kan kolonisatie van het gebied waarschijnlijk voorkomen worden . Zie hoofdstuk 5.4 voor een toelichting op de maatregelen.

De maatregelen moeten worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Indien tijdens de werkzaamheden rugstreeppad wordt aangetroffen is mogelijk een ontheffing rugstreeppad noodzakelijk.

Eventueel kan er ook gekozen worden voor het preventief aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet voor rugstreeppad. In de regel worden ontheffingen voor soorten die niet in een gebied voorkomen echter meestal afgewezen.

6.7 Zorgplicht

Het uitgangspunt van de Flora- en faunawet is dat geen schade aan soorten mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het ‘nee, tenzij-principe’). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden.

Tijdens de werkzaamheden dient hier dus rekening mee gehouden te worden. Dit betekent dat in het kader van de zorgplicht de volgende maatregelen noodzakelijk kunnen zijn:

- Tijdens de uitvoering dient men alert te zijn op aanwezigheid van fauna, ringslang in het bijzonder, en deze, indien noodzakelijk, te verplaatsen dan wel de kans te geven te ontsnappen.
- Tijdens de werkzaamheden rekening houden met algemene broedvogels.
- Bij onvoorziene situaties dient daarnaast contact opgenomen te worden met een ter zake kundige.

6.8 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):
" Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn."

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

6.9 Mogelijk tijdelijk wel ontheffing nodig door nieuwe Wet Natuurbescherming

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Natuurbescherming medio 2017 zal in eerste instantie voor alle beschermde soorten een ontheffingsplicht gelden. Dus ook voor algemene soorten zoals konijn of gewone pad. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld (vergelijkbaar met de huidige Tabel 1, 2 en 3). Verwacht wordt dat de provincies snel na inwerkingtreding van de wet vrijstellingsregelingen zullen hebben vastgesteld. Mogelijk dat daarbij echter wel gedurende een korte periode voor alle soorten een ontheffing nodig is.
Een ontheffing voor deze zeer algemene soorten (zoals gewone pad) wordt echter voor ruimtelijke ontwikkelingen naar verwachting makkelijk verleend. Daarvoor zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Tabel 1 Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied. Zie bijlage 1 voor een toelichting ten aanzien van de zorgplicht

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	**Licht beschermde soorten**	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
2	**Flora**	Mogelijke standplaats	Mogelijke aantasting	?	Bij werk aan de wegberm van de Dr. H.G. Scholtenlaan nader onderzoek nodig.
3	**Vleermuizen**	Mogelijke verblijfplaats in bomen Kievitsweg en leefgebied	Onbekend	mogelijk	Zorgplicht. Nader onderzoek bomen Kievitsweg.
3	**Rugstreeppad**	Mogelijk onderdeel leefgebied/ kolonisatie van werkterrein	Mogelijke aantasting	Nee, mits	Zorgplicht, aanvullende maatregelen en Ecologisch werkprotocol
3	**Ringslang**	Mogelijk onderdeel leefgebied	Geen, gebied blijft geschikt, functies blijven behouden	Nee	Zorgplicht
V	**Vogels**	Leefgebied-broedlocatie	Beperkte aantasting leefgebied, tijdelijke verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied.	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren en nesten met broedvogels niet verstoren. Nader onderzoek bomen Kievitsweg.
VJ	**Vogels met jaarrond beschermd nest - huismus**	Leefgebied rond broedlocaties woningen	Aantasting functionele leefomgeving.	Nee, mits	Opstellen compensatieplan

LITERATUURLIJST

- Dienst Regelingen (2009), *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet.*

- Dienst Regelingen (2009), *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*

- Dietz, C., O von Helversen & D. Nill, vertaling en bewerking: P.H.C. Lina (2011), *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Biologie • Kenmerken • Bedreigingen.* De Fontein│Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

- Eelerwoude (2014), *Quickscan flora en fauna, t Kalf Zaanstad definitief,* Eelerwoude Culemborg.

- Eelerwoude (2015), *Leidraad Flora en fauna, Gemente Zaanstad*, Culemborg.

- Gemeente Zaanstad (2013), *Leidraad flora en fauna.*

- Koninklijke Vermande (1999-2007), *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag.

- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004), *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen,* Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

- Veer, R. van 't, T. Kisjes & N. Sminia (2012), *Natuuratlas Zaanstad*, Stichting Uitgeverij Noord-Holland.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
Waarnemingen: - www.telmee.nl

BIJLAGE I PLANTEKENINGEN